

Zásadní prohlášení Sudetoněmeckého krajanského sdružení

XV. spolkové shromáždění

**Zásadní prohlášení
Sudetoněmeckého krajanského
sdružení Spolkový svaz, z. s.**

odsouhlaseno dne 28. února 2015 v
Sudetoněmeckém domě v Mnichově

Obsah

1. Sudetští Němci – Kdo jsme 5
2. Sudetoněmecká národní skupina –
Co nás spojuje 7
3. Instrukce národní skupiny –
Jak jsme organizováni 11
4. Sudetoněmecká národní skupina v
budoucnosti – Naše úkoly a cíle 16

1.

Sudetští Němci – Kdo jsme

Sudetoněmecká národní skupina pochází z Němců, kteří nejpozději od středověku osídlovali rozsáhlé části Čech, Moravy a pozdějšího sudetského Slezska, zúrodňovali zde půdu a vytvářeli kvetoucí kulturní krajiny. Tito Němci žili po staletí především v okrajových oblastech zemí Koruny české, ale také v hlavním městě Praze, a v jazykových ostrovech ve vnitrozemí.

Původně se pro tyto české Němce, moravské Němce a slezské Němce používalo souhrnného pojmu „Němci ze zemí Koruny české“ či „Němci ze zemí Svatováclavské koruny“. Podobně jako „alpští Němci“ či „karpatské Němci“ vzniklo koncem 19. století označení národní skupiny „Němci ze sudetských zemí“ neboli „sudetští Němci“, které se po zániku habsburské monarchie, tedy i Českého království, všeobecně prosadilo. Sudetští Němci, aniž by byli tázáni, se stali od r. 1918 do r. 1938 součástí nově založené Československé republiky, kde s nimi bylo jednáno jako s národnostní mešinou. Od r. 1938 do r. 1945 patřili k nacionálně-socialistické Německé říši. Po znovuzřízení Československa po druhé světové válce bylo cca 3 ½ milionů sudetských Němců kolektivně zbaveno práv, téměř všichni byli vyhnáni, což posílilo jejich povědomí osudové společnosti.

Většina vyhnaných sudetských Němců a jejich potomci žijí v Spolkové republice Německo. V roce 1950 se Německý spolkový sněm usnesl na „Prohlášení o ochraně“ Němců vyhnaných z Československa. V roce

1954 převzal Svobodný stát Bavorsko, „pamětliv staletých historických a kulturních vazeb ... a na znamení uznání ... zásluh spoluobčanů ze Sudet“, patronát nad sudetoněmeckou národní skupinou, kterou považuje za „čtvrtý kmen“ Bavorska. Patronátní země Bavorsko se nestará jen o sudetské Němce v Bavorsku a v Spolkové republice Německo, nýbrž také o četné sudetoněmecké krajany v Rakousku, v celé Evropě i v zámoří.

Po pádu „železné opony“ v roce 1989 se ke svému původu mohli také otevřeně přiznat sudetští Němci, kteří byli ve velkém počtu vyhnáni do sovětské okupační zóny, ze které pak vznikla NDR, jakož i ti Němci, kteří zůstali v České republice.

2.

Sudetoněmecká národní skupina – Co nás spojuje

Sudetoněmecká národní skupina si navzdor rozmanitosti svého kmenového původu, odlišným nářečím jakož i rozptýlení po vyhnání, zachovala na základě společného osudu dodnes silné povědomí pospolitosti a tím i svou jednotnost, kterou je nutno předávat budoucím generacím.

K historickým, kulturním a politickým vývojem, které sudetské Němce spojuje a které se staly ústřední součástí společných dějin (sudetských) Němců a Čechů, patří:

- příslušnost k Svaté říši římské a k zemím Koruny české, které zaujímaly v této nadnárodní federaci zvláštní postavení;
- po staletí sdílené sousedství s českým národem, které trvalo od dob vládců z rodu přemyslovců ve středověku až do vyhnání, ale též mnohočetné příbuzenské svazky s příslušníky českého národa, které vždy znovu a znovu pozitivně ovlivňovaly či působily vyrovnávajícím způsobem v případech politického napětí;
- schopnost prosadit se a vlastní organizovanost národní skupiny v dvoujazyčných zemích Čechy, Morava a sudetské Slezsko, jakož i v mnohonárodním státě Podunajské monarchie;
- staletá sounáležitost k Rakousku v Habsburské monarchii;

- potlačení demonstrace sudetských Němců za jejich připojení k Německému Rakousku a právo na sebeurčení 4. března 1919 českým vojskem, což mělo za následek 54 obětí;
- národnostní problémy v Československé republice, založené po první světové válce, která byla sice mnohonárodním státem, ustavena byla ale jako centralistický národní stát „Čechoslováků“, de facto ale Čechů;
- instrumentalizace a usměrnění sudetoněmecké národní skupiny nacionálně-socialistickou Německou říší, od které si po uzavření Mnichovské dohody r. 1938 slibovalo mnoho sudetských Němců zlepšení své situace;
- spoluzodpovědnost za perzekuci a vraždění Čechů a sudetských Němců, kteří upadli v nemilost nacionálně-socialistického režimu, jakož i za holocaust Židů v Čechách, na Moravě a v sudetském Slezsku;
- traumatické zkušenosti kolektivního zbavení práv na základě dekretů prezidenta republiky Edvarda Beneše a zákona o právnosti jednání souvisejících s bojem o znovunabytí svobody Čechů a Slováků v letech 1945 a 1946, jakož i téměř úplné vyhnání sudetských Němců z jejich domoviny v letech 1945 až 1949;
- mezinárodně významné kulturní dědictví v širokém rozsahu, které v Českých zemích vytvářeli Němci po staletí v symbióze s Čechy, obzvláště v oblasti architektury, výtvarného umění, hudby, divadla, literatury a vědy;

- hospodářský a sociální rozvoj Českých zemí vytýčil standard pro celou Evropu;
- úspěšné sloučení sudetských Němců vyhnaných z domova v Sudetoněmeckém krajanském sdružení a v jiných sudetoněmeckých organizacích;
- zdařilá integrace, přičemž byla zachována sudetoněmecká identita, jakož i podstatný přínos sudetských Němců při znovuvybudování Německa, při překonání rozdělení Německa a při sjednocení Evropy;
- systematická péče kontaktů přes „železnou oponu“ a to jak k sudetoněmeckým krajanům, kteří žili v komunistické diktatuře tak i k svobodomyšlným a křesťanským silám českého národa;
- otevřené setkání se sudetskými Němci v NDR, s Němci v České republice jakož i s českým a slovenským národem po pádu „železné opony“ v roce 1989;
- zklamání, že touto politickou změnou Evropy ještě zdaleka nebyly překonány nacionalismy a mnoho politicky zodpověděných činitelů pojednávalo o vyhnaných a jejich utrpení a naléhavých přáních jen povrchně anebo odmítavě;
- aktivní snahy od roku 1989, zahájit dialog s českým národem a s reprezentanty českého státu, které se setkaly s podporou četných existujících partnerství a kmotrovství měst a obcí se sudetskými Němci jakož i patronátu svobodného státu Bavorsko;

- radost z rozmanitých státních i nevládních kontaktů, které vznikly zejména po vstupu České republiky do Evropské unie a které využívá s velkou angažovaností česká a německá občanská společnost, především mládež, ale též starší generace, pro výměnu, dorozumění a smíření, přičemž nutno vyzdvihnout především kontakty mezi českými a sudetoněmeckými skupinami;
- oprávněné naděje, že se 70 let po válce a vyhnání, po obdobích stagnace a zvrátů začíná rýsovat i na horní rovině dialog mezi Čechy sudetskými Němci, ve kterém se má pojednávat o všech otevřených i obtížných otázkách „bez strachu a nátlaku“, jak stojí v Chartě německý vyhnanců.

3.

Instituce národní skupiny – Jak jsme organizováni

Reprezentace sudetoněmecké národní skupiny

Každé čtyři roky volí sudetoněmecké spolkové shromáždění – rozšířené o zástupce pracovního sdružení sudetoněmeckých uskupení – „mluvčího sudetoněmecké národní skupiny“. Je společným nejvyšším reprezentantem ve styku s národní i mezinárodní politikou a s veřejností a má za úkol usnadňovat propojení různých skupiny v Sudetoněmeckém krajanském sdružení.

Důležitým spojovacím článkem pro všechny sudetské Němce je Sudetoněmecký den, každoročně pořádaný o svatodušních svátcích Sudetoněmeckým krajanským sdružením. Všechny uznávané sudetoněmecké organizace se mohou podílet vlastním přínosem na programu Sudetoněmeckého dne. V posledních letech se Sudetoněmecký den stal stále víc česko-sudetoněmeckým fórem pro dialog.

Sudetoněmecké krajanské sdružení

Nejsilnější organizací vyhnaných sudetských Němců je Sudetoněmecké krajanské sdružení v Německu a v Rakousku. Samo sebe chápe jako „uspořádání národní skupiny mimo domov“ a spolupracuje partnersky s jinými uznanými sudetoněmeckými organizacemi jakož i se svazy Němců v České republice.

Nejvyšším orgánem Sudetoněmeckého krajanského sdružení je sudetoněmecké spolkové shromáždění.

Vedle regionálních skupin Sudetoněmeckého krajského sdružení stojí domovské okresy a domovské kraje, vzniklé dle dřívějšího místa původu, které jsou se svými archivy, domovskými jizbami a muzei důležitým pojítkem mezi oblastmi, ze kterých byli Němci vyhnáni a novým domovem – zejména v početných kmotrovských městech sudetoněmeckých měst a obcí.

To platí také pro organizačně samostatné různorodé domovské svazy. Udržování kontaktů a koordinace specifických úkolů těchto sdružení má na starosti sudetoněmecká domovská rada.

U Sudetoněmeckého krajského sdružení se nachází také instituce „referentky pro péči o domovinu sudetských Němců“. Jejím úkolem je dokumentovat, zachovávat a podporovat kulturní tradice Němců z Čech, Moravy a sudetského Slezska. Náklady této instituce nese Svobodný stát Bavorsko, „Bavorský sněm krajů“ (do roku 2013 „Svaz bavorských krajů“) a Sudetoněmecké krajské sdružení.

V Sudetoněmeckém krajském sdružení vykonávají organizace Sudetských žen a Sudetoněmecké mládeže důležitou osvětovou a kulturní práci pro své cílové skupiny.

Sudetoněmecké krajské sdružení je v Praze zastoupeno vlastní Sudetoněmeckou kanceláří, která slouží výměně informací a dorozumění mezi národy.

Sudetoněmecká rozmanitost

„Sudetoněmecká nadace – právní subjekt veřejného práva“, zákonem zřízená Bavorským zemským sněmem, podporuje z výtěžků na ni převedených vkladů dřívějších sudetoněmeckých spořitelů, jakož i z příspěvku Svobodného státu Bavorsko do nadačního jmění, působení sudetoněmeckých institucí v oblasti kulturní, přeshraniční jakož i týkající se domovské politiky a dále podporuje úkoly, které vznikají pro bavorskou vládu z patronátu nad sudetoněmeckou národní skupinou. Zástupci Sudetoněmeckého krajanského sdružení jsou pevně zakotveny v grémiích nadace. Nadace je majitelem i provozovatelem Sudetoněmeckého domu v Mnichově, který poskytuje institucím a organizacím národní skupiny kancelářské místnosti i místnosti pro jejich akce. Mezi jiným je sídlem Sudetoněmeckého krajanského sdružení, Sudetoněmeckých novin jakož i Collegia Carolinum, Sudetoněmeckého ústavu a Spolku Adalberta Stiftera a též jejich společné vědecké knihovny s největší speciální sbírkou publikací týkajících se Českých zemích mimo Českou republiku.

V úzké spolupráci se Sudetoněmeckou nadací staví Svobodný stát Bavorsko, za účasti Spolkové republiky Německo, Sudetoněmecké muzeum, které bezprostředně sousedí se Sudetoněmeckým domem.

V oblasti německých vyhnanců je unikátní institucí Sudetoněmecká rada, jejíž 30 členů je povoláno z poloviny Sudetoněmeckým krajanským sdružením, z poloviny z politických frakcí Německého spolkového sněmu. Jejím předním úkolem je podporovat česko-německé dorozumění „na základě pravdy a práva“; slouží koordinaci snah sudetských Němců o domovskou politiku s představami

politických stran zastoupených v Německém spolkovém sněmu.

Nadace sudetoněmeckého sociálního a osvětového díla, s kterou je Sudetoněmecké krajanské sdružení úzce propojeno, vykonává od roku 1952 ve svém konferenčním středisku „Heiligenhof“ v Bad Kissingen, prvním vlastnictvím národní skupiny získaném po vyhnání, osvětovou práci, která daleko přesahuje česko-německé vztahy.

Zcela v rámci rozmanitosti politických, náboženských, vědeckých a kulturních zájmů či lidových tradic v sudetoněmecké národní skupině vznikla během desetiletí nejrozličnější názorová společenství, spolky, pracovní skupiny, akademie a nadace. Tyto podporují soudržnost určitých zájmových skupin a svou činností se věnují specifickým stěžejním úkolům. Při veřejných vystoupeních a na Sudetoněmeckém dnu nechávají nahlédnout do své práce.

Němci v České republice jsou organizováni ve dvou zastřešujících sdruženích, v „Kulturním sdružení občanů německé národnosti v České republice“ a v „Zemském shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku“, a ve své práci se plně opírají o „střediska setkávání“ v různých domovských krajinách, které podporuje Spolková republika Německo.

4.

Sudetoněmecká národní skupina v budoucnosti – Naše úkoly a cíle

Sudetoněmecké krajské sdružení se zasazuje též o to,

- aby i budoucí generace sudetoněmecké národní skupiny vytvářely živou a pestrou pospolitost, která si je vědoma svých historických a kulturních kořenů, a která se na základě této odpovědnosti pustí do úkolů, vyplývajících z její historie.

Zve mladou generaci a všechny zainteresované účastnit se této cesty. Opírá se přitom o cenné zkušenosti zážitkových generací.

K tomu patří také podpora Čechů a Němců hledajících své rodinné, kulturní a historické kořeny v Českých zemích pomocí přeshraničních, domoviny se týkajících aktivit,

- aby se historie sudetoněmecké národní skupiny – včetně temných období mezi Čechy a Němci v Českých zemích – zkoumala, dokumentovala, pravdivě zobrazila a předala dále budoucím generacím.

To se má dít v těsné spolupráci se všemi sudetoněmeckými, či pro to způsobilými německými a českými vědeckými a vzdělávacími organizacemi,

- aby všichni zúčastnění uznali a v rámci svých možností zhojili křivdy, kterých se jedna strana na druhé dopustila.

Sudetští Němci se prostřednictvím svých zástupců opakovaně přiznali ke své odpovědnosti v souvislosti se zločiny nacionálního socializmu a jsou rozhodnutí tuto minulost zpracovat i nadále.

Sudetoněmecké krajanské sdružení usiluje o to, aby Česká republika zrušila platnost i nadále účinných dekretů, zákonů a nařízení vydaných v letech 1945/1946 prezidentem republiky, vládou, nebo parlamentem tehdejšího Československa, které nařizovaly, resp. legalizovaly skutkový stav bezpráví – kolektivní zbavení práv, vyvlastnění, nucené práce, vyhnání a vraždy. Za tímto účelem požaduje přímé rozhovory mezi reprezentanty českého národa a zástupci sudetoněmecké národní skupiny, jejichž cílem je nalézt řešení, s kterými mohou obě strany souhlasit ze svobodného rozhodnutí své vůle. Přitom očekává podporu ze strany německé politiky,

- aby bohatá kultura sudetských Němců zůstala zachována, byla udržována a dále rozvíjena.

Tento úkol zahrnuje veškeré oblasti umění, kultury a vědy, zde i v Českých zemích. Ústřední úlohu při předávání sudetoněmeckého kulturního dědictví hrají rodiny a kulturní instituce naší národní skupiny. Přitom je našim cílem spolupráce s německou národní skupinou v České republice a s českými iniciativami, které chtějí pro budoucí časy zachovat a dále rozvíjet naše společné kulturní dědictví v Českých zemích,

- aby utlačování, diskriminace a vyhánění resp. „etnické čistky“ jakož i ničení kulturních statků etnických, náboženských či sociální menšin bylo celosvětově zakázáno a aby byla zaručena univerzální lidská a základní práva jakož i právo národů a národních skupin na domov a sebeurčení.

Za tímto účelem má být ve spolupráci s reprezentanty jiných národních skupin zakotveno a uskutečněno Evropské právo národních skupin a menšin. Pro toto právo vykonávaly sudetoněmecké osobnosti a organizace již po desetiletí směrodatné přípravné práce.

Překlad:

Gudrun Heißig
Böcklinstraße 60
80638 München

Die Sudetendeutschen

**Sudetendeutsche Landsmannschaft
Bundesverband e.V.**

Hochstraße 8, 81669 München
Telefon: (089) 48 00 03-70, Telefax: (089) 48 00 03-44
E-Mail: info@sudeten.de, Internet: www.sudeten.de

Gefördert durch:

Bundesministerium
des Innern, für Bau
und Heimat

aufgrund eines Beschlusses
des Deutschen Bundestages

